

NETWERK PLATTELAND

1+1=3

Zeven inspirerende verhalen
over samenwerken op het platteland

Voorwoord

Samenwerken maakt mensen enthousiast, zorgt voor nieuwe creativiteit, een andere blik en maakt dat mensen trots zijn op het gebied waarin ze wonen, werken en recreëren. Dat maken de interviews in deze brochure **1+1=3** wel duidelijk. Zeven mensen spreken uit eigen ervaring over samenwerking om anderen op ideeën te brengen en inspiratie te leveren voor nieuwe samenwerking, omdat dat zorgt voor vernieuwende impulsen.

Opvallend is hoe divers de drijfveren zijn om samen te werken. Want het begint met enthousiaste mensen die elkaar vinden in een bepaald idee, iets waardevols, een maatschappelijke kwestie of gewoon omdat samenwerken handiger is dan de zaken alleen op te lossen. Zo pakten mensen van de Leader-groep Kromme Rijn de Romeinse cultuur historie van de Limes op als inspiratiebron voor nationale en internationale samenwerking. De maatschappelijke kwestie van duurzame energie was voor Jadranka Cace en haar internationale contacten de drijvende kracht om zich te verenigen in het European Leader+ Renewable Energy Network (ELREN) voor kennisuitwisseling dat ook lokaal gedreven projecten oplevert.

Soms levert samenwerking weer nieuwe samenwerking op. Zo werd in het Westerkwartier met eigen internationale contacten een Countryside Exchange georganiseerd. Twee Utrechtse Leader-groepen haakten aan bij het initiatief van mensen uit de stad Utrecht om onder de noemer Lekker Utrechts streekproducten en het platteland onder de aandacht te brengen. En tussen de mensen van Leader Noordoost-Friesland en de Belgische Leader-groep Meentjesland klikte het zo goed dat er bijna vanzelf een internationale uitwisseling ontstond. De bestaande samenwerking tussen de zes Leader-groepen in Overijssel inspireerde coördinator Antje Grolleman tot het idee van grensoverschrijdende samenwerking, want: een fietspad stopt ook niet bij de grens.

Wij – en velen met ons – zijn benieuwd naar andere goede voorbeelden van samenwerking. We nodigen u uit om uw eigen initiatief te delen met anderen via www.netwerkplatteland.nl/innovatievepraktijken. Want dat is een belangrijke rol van het Netwerk Platteland: goede voorbeelden vinden en verspreiden, en zo mensen informeren, verbinden en inspireren.

Namens het netwerkteam,
Marieke Koot en Petra van de Kop

Inhoud

Jadranka Cace

projectleider internationale netwerk
ELREN

Nico Boele

beheerder staatsbosbeheer
Westerkwartier

Elles Bulder

projectleider Dag van de Regio

Antje Grolleman

Leader-coördinator

Michelle Poort

Leader-coördinator

Karin Wierda

plattelânsprojekten Noordoost
Fryslân

Marieke Leentvaar

Leader-coördinator

Colofon

Uitgave **Netwerk Platteland**

Tekst **Martin Woestenburg**

Eindredactie **Communicatiebureau
de Lynx**

Ontwerp **Grafisch Atelier
Wageningen (Michel Backus)**

Foto's **Rita van Biesbergen,
Bobby Bikker, Gitte Brugman,
Stan Coenders, Theo Tangelder,
TypicalMedia**

Drukwerk **Modern, Bennekom**
Netwerk Platteland **033 4326090**
info@netwerkplatteland.nl
www.netwerkplatteland.nl

Gedrukt op chloorvrij, FSC-papier
December 2009

Kennisnetwerk is katalysator voor duurzame energieprojecten

JADRANKA CACE, PROJECTLEIDER
INTERNATIONALE NETWERK ELREN

‘Het idee voor ELREN is eigenlijk heel toevallig ontstaan tijdens een Leader-seminar in Finland’, vertelt Jakandra Cace, de Nederlandse projectleider van het internationale netwerk ELREN (European Leader+ Renewable Energy Network). Na dat seminar in 2005 zette zij, samen met de Spanjaard Joaquín Fuentes Becerra, de Ierse Clare O’Shea en de Italiaan Ivo Tartaglia, dit Europese netwerk op om kennis en ervaring uit te wisselen over energiebesparing en duurzame energie. ‘We zijn begonnen met een teleconferentie waar we afspraken maakten over de hoofdlijnen en de organisatie van een internationale Leader-conferentie. Daar kwamen meer dan honderd mensen op af.’

‘Het netwerk staat nu’, stelt Cace. ‘Al in 2007 hadden we een netwerk van 62 partners in vijftien Europese landen.’ Het belangrijkste wat Cace en haar partners hebben gedaan om de kennisuitwisseling te stimuleren, was het opzetten van een uitgebreide website met speciale secties over praktijkervaringen uit projecten, documenten met allerlei technische en administratieve kennis en een cursus over alle aspecten van verschillende soorten duurzame energie.

Doel van ELREN is het realiseren van projecten met bijvoorbeeld biomassa als brandstof, windenergie of energieneutrale gebouwen, vertelt Cace. ‘De internationale kennisuitwisseling kan daarbij een belangrijk vehikel zijn. Je leert van je collega’s hoe je projecten kunt aanpakken en waar de valkuilen liggen. Ook kun je binnen het netwerk makkelijk partners vinden voor internationale projecten.’ Uit de internationale conferentie die ELREN in 2007 organiseerde, bleek dat er na de consolidatie van het netwerk vooral behoefte is aan projecten.

Dat is precies wat Cace nu in Noord-Holland wil realiseren. ‘We zijn nu bezig met een projectvoorstel om met subsidie van het Leader programma en de provincie, tien deelprojecten op te

ELREN is een frontoffice voor de informatie in het veld

starten. Een van de ideeën is het oprichten van een front-office voor duurzame energieprojecten en energiebesparing in plattelandsgebieden. Daarnaast willen we de individuele projecten op het gebied van bijvoorbeeld zonne-energie zoveel mogelijk clusteren en gezamenlijk aanbesteden. Op die manier kunnen we een aanzienlijke kostenbesparing bereiken voor de deelnemers.’ Zo werkt ELREN als katalysator voor projecten met duurzame energie. ‘En de mensen uit het internationale netwerk weten elkaar nog steeds te vinden’, aldus Cace. ■

Meer informatie

www.elren.net

Samen organisch trots worden op je gebied

Samenwerken is iets organisch. Dat is de ervaring van Nico Boele, beheerder van Staatsbosbeheer in het Westerkwartier. Hij haalde met Leader Westerkwartier in juni 2008 een groep van dertig Zweden, Finnen, Duitsers, Ieren en Tsjechen naar het gebied voor een Countryside Exchange.

‘Het concept van Countryside Exchange is dat vanuit een gebied vragen worden gesteld, en dat er Europese experts worden ingevlogen om advies te geven’, legt Boele uit. ‘Het was hier zo effectief, omdat de mensen uit ons eigen netwerk kwamen. Ze kenden elkaar al en konden daardoor heel snel advies geven. Dat was de kick van onze Countryside Exchange.’

Dat de Countryside Exchange in het Westerkwartier zo effectief

was, is een resultaat van een proces dat begon in de jaren tachtig, toen de ecologische hoofdstructuur werd uitgedacht. ‘Daartegen ontstond in het Westerkwartier weerstand bij de boeren’, vertelt Boele. ‘Niet uit balorigheid, ze werden geraakt in hun diepste bestaan. Ze zijn erg betrokken bij het landschap, en willen geen grootschalige veranderingen. Het was eigenlijk zo: allebei wilden wij hetzelfde, alleen het spoor dat we wilden volgen was anders. Staatsbosbeheer was van de natuurdoeltypen, voor de boeren gold: gras was melk en dus geld. Ondertussen leek het wel alsof we een wedstrijd deden wie de meeste weidevogels had.’

Daarom legde Boele contact met de mensen uit het Westerkwartier. ‘Ik vroeg op een bijeenkomst: van wie zijn de weidevogels? Nou, die zijn van ons allemaal. Dat vond eigenlijk iedereen. Zo kwamen we met elkaar in gesprek, en ontstond er

'Je kreeg een collectief verantwoordelijkheidsgevoel'

NICO BOELE, BEHEERDER STAATSBOSBEHEER, WESTERKWARTIER

langzamerhand een sfeer, waarin duidelijk werd dat iedereen samen de verantwoordelijkheid heeft voor het gebied. Je kreeg een collectief verantwoordelijkheidsgevoel.'

Dat werd versterkt door een nieuwe samenwerking met Hogeschool Van Hall en Wageningen Universiteit. De vraag over de weidevogels werd in 2003 de leidraad voor een onderzoek van zeven studenten. Dat bleek een eerste project in een nieuwe, langdurige samenwerking, waarbij mensen uit de streek werden gecoacht door onderzoekers en studenten in een gebiedsgerichte combinatie van onderwijs en onderzoek. 'Je verkent als het ware samen met een studentenfabriek de streek, en daardoor werd de samenwerking binnen het gebied steeds breder', aldus Boele. Zo groeide op een organische manier de samenwerking in het gebied, en ontwikkelde het informeel ontstane platform van de Werkgroep Streek Initiatief Westerkwartier zich tot een open plattelandsnetwerk dat als centrum dient voor allerlei activiteiten en initiatieven. De werkgroep begeleidde de studentenprojecten, zette voor het Westerkwartier een Leader-groep op, organiseerde vanaf 2008 vier keer een plattelandscafé, en realiseerde samen met de gemeenten in het Westerkwartier en de provincie Groningen het dagelijks geopend Plattelandshuis Westerkwartier in Grootegast.

'We hebben zo als het ware een vrijstaat gemaakt met een hoge mate van zelforganisatie', kijkt Boele terug. 'De Countryside Exchange was een verlengstuk van die organische samenwerking. We waren via onze contacten in Wageningen al in Ierland en Zweden geweest, dus de contacten waren er. We bleken

volgens die experts alles al goed op de rit te hebben. Ze zeiden alleen: jullie moeten trotser worden op het Westerkwartier. Daarvoor is het bezoek een enorme katalysator geweest.' ■

Meer informatie

www.westerkwartier.org

www.leaderwesterkwartier.nl

www.countryside-exchange.nl

'We hebben een soort vrijstaat gemaakt met een hoge mate van zelforganisatie'

Dag van de Regio maakt positieve energie los

Wat in 2004 in Oost-Groningen begon met de Dag van de Regio is uitgegroeid tot een platform voor de promotie van de regio en de regionale cultuur. Het concept is simpel. Op één dag in het jaar vraag je ondernemers en organisaties uit de regio iets te organiseren om de regio te promoten.

Zo deden in 2009 in de gemeente Bellingwedde 28 deelnemers mee. Aquarellist Jan van Well vertelde over zijn schilderijen, het Wapen van Oudeschans organiseerde een wandeling over de vestingwallen, Pension Stee en Stoetje toonde historische dvd's en opende hun windmolen, en vele bedrijven in de gemeente openden hun deuren.

‘Als je de regio op de kaart wilt zetten, vind je overal partners’

ELLES BULDER, PROJECTLEIDER DAG VAN DE REGIO

Elles Bulder bedacht in 2004 samen met Jan Beekman, Edo Jans en Willy Slotman dat de in Duitsland succesvolle Tag der Regionen een goed middel was om Oost-Groningen op de kaart te zetten. ‘Dit gebied heeft een slecht imago en een negatief zelfbeeld, maar juist hier zijn veel kleinere musea en andere initiatieven die de identiteit van de streek op een positieve manier onder de aandacht brengen. Als je dat laat zien, haak je aan bij een gevoel van eigenwaarde.’

‘Omdat wij de organisatie voor een groot deel bij de mensen in de regio leggen, is het vrij arbeidsextensief, vertelt Bulder. ‘Als je een beurs of een markt wilt organiseren, ben je al snel een jaar bezig met de voorbereidingen. Dat hebben we gezien in Wales en Luxemburg. We zijn ervan overtuigd dat ons concept beter werkt.’

De Dag van de Regio is voor Bulder geen doel op zich. Belangrijker is de platformfunctie, van waaruit allerlei nieuwe activiteiten, initiatieven en contacten ontstaan. ‘We willen de regio op de kaart zetten. Als je die doelstelling hebt, vind je overal partners. We zoeken ook actief mensen op. Zo organiseerden we in 2008 een symposium waar ook mensen werden uitgenodigd waarmee we nog niet samenwerkten. Zo was er een organisatie van vrouwelijke ondernemers met een enorm netwerk. Dat zijn potentiële partners, en dan moet je kijken wat je met elkaar kunt doen.’

Andere initiatieven kunnen ook makkelijk aansluiten, zoals de in Drenthe ontwikkelde Oktobermaand Kindermaand, waarbij kinderen van basisscholen op een heel laagdrempelige manier met cultuur in aanraking worden gebracht. Bulder: ‘De Dag van de Regio is vooral voor de ouders, Oktobermaand Kindermaand is voor de kinderen. Zo cluster je het en snijdt het mes aan twee

‘Breng de identiteit van de streek op een positieve manier onder de aandacht, dan haak je aan bij een gevoel van eigenwaarde.’

‘We zien dat het concept werkt’

kanten. We bereiken nu naast de twaalfduizend bezoekers aan de Dag van de Regio ook nog eens enkele duizenden kinderen, en daarmee ook ouders en grootouders, dus dat heeft een enorme aanzuigende werking.’

Maar de regio blijft centraal staan, stelt Bulder. ‘We zien dat het concept werkt. Noord-Groningen en Westerkwartier doen nu mee, er zijn contacten met andere regio’s, maar er hoeft niet per se in heel Nederland een Dag van de Regio te komen. Het gaat om de positieve energie die je via deze dag voor de regio losmaakt.’

De platformfunctie en het enorme netwerk aan contacten dat inmiddels is opgebouwd, zorgen er ook voor dat de Dag van de Regio niet zoals in Duitsland niet alleen afhankelijk is van overheidsgeld. ‘Het is neergezet met Leader-subsidie, maar er zijn inmiddels ook sponsors. Bedrijven zijn ook gebaat bij de leefbaarheid. Je moet daarbij wel oppassen dat je niet alleen deelnemers krijgt die fors kunnen betalen, juist ook kleine, lokale initiatiefnemers moeten blijven deelnemen. Het moet laagdrempelig blijven.’ ■

Meer informatie

www.dagvanderegio.nl

www.oktobermaandkindermaand.nl

www.tag-der-regionen.de

Over de grens heen leren

ANTJE GROLLEMAN
LEADER-COÖRDINATOR

Je zou als Leader-gebied verder moeten kijken dan de grenzen van je gebied. Dat is de overtuiging van Leader-coördinator Antje Grolleman die actief is in Overijssel. 'De coördinatoren van de zes Leader-gebieden in Overijssel kennen elkaar goed, we wisselen veel kennis en ervaring uit en vinden dat ook heel logisch. Vanuit dat perspectief vind ik het vanzelfsprekend om verder te kijken dan de grens van je gebied. Bovendien is de wereld nou eenmaal groter dan je eigen achtertuin en is het prettig als de tuin van de burens er ook mooi uitziet.'

Vooraf voor de mensen die initiatieven willen ontplooiën in een gebied is het volgens Grolleman handig om over de grens te kijken. 'Een aantal initiatiefnemers kwamen met het idee om een streekmarkt voor Twente te organiseren. Probleem was dat de Leader-gebieden allemaal een eigen budget, coördinator en vergadercircuit hebben. Daarom moesten de initiatiefnemers het idee drie keer presenteren. Je begrijpt dat dat extra energie en doorzettingsvermogen vraagt.'

Het liefst ziet Grolleman dat Leader-gebieden apart budget reserveren voor samenwerking over de grens, dat er binnen de gebieden mensen zijn die gemandateerd zijn om over dat budget te beslissen, en dat die mensen verenigd in een platform regelmatig over de grensoverschrijdende samenwerking overleggen. 'De restauratieorganisatie RIBO is al een hele tijd bezig met een project om historische begraafplaatsen op te knappen in vier à vijf Leader-gebieden, maar zij denken niet in termen van Leader-gebieden.'

Toch blijkt het nog niet zo makkelijk om over de grens te kijken. Samen met Mireille Groot Koerkamp, Leader-coördinator in Salland, organiseerde Grolleman een discussiemiddag over het idee. 'Daar bleek dat gebieden wel graag de regie houden in hun eigen gebied. Mensen vinden het ook ingewikkeld als iets buiten de grenzen van hun gebied valt.'

'De wereld is groter dan je eigen achtertuin'

Het idee van een gezamenlijk platform en budget bleek nog te ambitieus, maar wat Grolleman betreft is wel een eerste stap gezet in de samenwerking tussen afzonderlijke gebieden. Logisch, vindt ze. 'Je moet kijken vanuit het project, niet vanuit de aanbodkant. Een fietspad stopt toch ook niet bij de grens.' ■

Met boeren en burgers streekproducten vermarkten

In Utrecht begonnen Louis de Jel van Stichting Aarde en Roland Pereboom en Arie Bosma van Milieucentrum Utrecht in 2005 met het promoten van streekproducten onder de noemer Lekker Utrechts. Leader leek hen een mooie mogelijkheid om het initiatief uit te bouwen, herinnert zich Michelle Poort, Leader-coordinator Weidse Veenweiden. 'De mensen van Lekker Utrechts zagen Leader als een mogelijkheid voor financiering, maar het project was nog wel sterk op de stad gericht. Als Leader willen we meer bezig zijn met de verbinding van stad en land.'

Het initiatief van Lekker Utrechts paste bij de activiteiten van de twee Leader-groepen die actief waren rondom Utrecht, Weidse Veenweiden en Kromme Rijn. Poort: 'We waren al bezig geweest met branding van het Groene Hart, en het paste ook wel in de plannen om het platteland aantrekkelijk te houden door het stimuleren van recreatie en regionaal eten en drinken. Om er voor te zorgen dat het hele platteland rondom de stad Utrecht kan meedoen, ook het platteland buiten het Leader-gebied, moest het project Doorgroei Lekker Utrechts binnen Leader als samenwerkingsproject omschreven worden.' Zo werd Lekker Utrechts

'Met regionaal eten en drinken kun je het platteland aantrekkelijk houden'

MICHELLE POORT, LEADER-COÖRDINATOR

een samenwerkingsproject van twee Leader-gebieden met de stad Utrecht en het omringende platteland.

De samenwerking die al binnen Lekker Utrechts was opgezet, paste niet helemaal binnen de voorwaarden die Leader stelde. 'Zo wordt het organiseren van afzetkanalen door Leader niet gezien als samenwerking', aldus Poort. De commerciële en logistieke afhandeling van de streekproducten paste ook niet echt bij de vooral op de verbinding van stad en land gerichte ambities van de twee Leader-groepen. Bovendien zou met de financiering hiervan de totale subsidie zo hoog worden, dat er vanuit Europa hogere eisen aan het project zouden worden gesteld. Ook financieel was het dus praktischer om het project binnen Leader een wat kleinere omvang te geven.

Om aan alle criteria te voldoen die gelden voor Leader-samenwerkingsprojecten besloten Poort en de initiatiefnemers van Lekker Utrechts om het project in twee onderdelen te splitsen, een poot gericht op samenwerking, marketing en communicatie en een poot voor het commerciële en logistieke verhaal. Voor de samenwerking binnen Leader werd in 2009 de stichting Lekker Utrechts opgericht, die zorgt voor begeleiding van producenten uit de twee gebieden die in de toekomst onder het merk Van Dichtbij willen leveren aan de stad Utrecht, en voor het versterken van de communicatie en de marketing. De meer commerciële en logistieke poot van Lekker Utrechts werd ondergebracht bij het bedrijf Odenwald BV, met als belangrijkste financiers LTO en Odenwald Organic levensmiddelen-bedrijf. Zo is Lekker Utrechts een voorbeeld van een project dat de commerciële logistiek die nodig is voor de verkoop van streekproducten in de grote stad, verenigt met het idee dat er een verbinding nodig is tussen die stad en het omringende platteland. ■

Meer informatie

www.lekkerutregs.nl

www.leaderpluskrommerijn.nl

www.leaderweidsevenweiden.nl

www.odewald.nl

Belgen leren Friezen naar eigen gebied kijken

In 2009 organiseerden de Leader-gebieden Noordoost-Friesland en het Belgische Meetjesland excursies naar elkaars gebied. Een gevolg van een bestaande, prettige relatie, vertelt Karin Wierda van Plattelânsprojekten Noordoost Fryslân. ‘Mensen van de beide gebieden kenden elkaar van het Europese Interreg-project Vital Rural Areas en we voelden ons bij elkaar op het gemak. Van daaruit ontstond het idee om over en weer excursies te organiseren.’

‘We wilden meer dan alleen maar rondkijken’, vertelt Wierda. ‘We wilden van elkaar leren.’ Net als Noordoost-Friesland is het aan Zeeuws-Vlaanderen grenzende Meetjesland een perifeer gebied, waar leegloop en vergrijzing hard aankomen. Wierda: ‘Beide plattelandsgebieden zijn een toeristisch achterland, landschappelijk de moeite waard met de status van nationaal landschap. Maar er wonen relatief veel laaggeschoolde mensen, er is een hoge werkeloosheid, er is leegstand en de jeugd heeft veel aandacht nodig.’

Uit de eerste gezamenlijke brainstorm komen al concrete projectplannen, bijvoorbeeld voor de jeugd. ‘Beide gebieden zien niet graag dat de jeugd weg trekt. Dan kan het helpen als je mensen van buiten naar het gebied laat kijken. We willen dan ook de jeugd uit Meetjesland hier een film laten maken, en andersom.’ Ook beleidsmatig ontstaan er ideeën. ‘In België heb je leeg-

Net als Noordoost-Friesland is Meetjesland een perifeer gebied waar leegloop en vergrijzing hard aankomen.

‘Leegstandsbelasting zou ook iets voor Friesland kunnen zijn’

KARIN WIERDA, PLATTELÂNSPROJEKTEN NOORDOOST FRYSLÂN

standsbelasting. Daar zou je in Friesland aan kunnen denken.’ De samenwerking tussen Friesland en België staat nog in de kinderschoenen, benadrukt Wierda. ‘We hadden het liefst in 2010 een concreet project gedaan, maar we willen het niet forceren.’ Voorlopig is besloten om de aandacht te concentreren rondom drie thema’s: het behouden van de jongeren, de aanpak van verpauperde panden en de vergrijzing en de rurale economie. ‘Dat gaan we in clubjes van vier uitdiepen.’ ‘Beide gebieden hebben inmiddels de intentie uitgesproken om een gezamenlijk project te ontwikkelen’, meldt Wierda trots.

Want daar gaat het uiteindelijk om. ‘Het doel van de beide gebieden is om dichterbij elkaar aan te kruipen, zodat we met elkaars kennis gezamenlijk een project van de grond te krijgen waarvoor in beide gebieden een meerwaarde te behalen valt: $1 + 1 = 3$.’ ■

Meer informatie

www.plattelansprojekten.nl

www.meetjesland.be/leader

www.vitalruralarea.eu

Romeinen zijn inspiratiebron voor Europese samenwerking

MARIEKE LEENTVAAR
LEADER-COÖRDINATOR

‘Voor het nieuwe ontwikkelingsplan van Leader konden plaatselijke groepen thema’s noemen als een ingang voor samenwerking’, vertelt Leader-coördinator Marieke Leentvaar van Leader-groep Kromme Rijn. ‘De Limes leek ons om meerdere redenen interessant.’

De Limes is de oostgrens van het Romeinse rijk en loopt van Roemenië tot aan Katwijk. ‘Een mooi staaltje Europese eenwording avant la lettre’, vindt Leentvaar. ‘Dat past dus bij Leader. De Limes is nog redelijk onzichtbaar, en is als cultuurhistorische kwaliteit een kans voor sociaaleconomische ontwikkeling. Bovendien staat de Limes bij veel overheden wel op het netvlies. Tot vorig jaar was er een nationaal programma om de Limes beter zichtbaar te maken. En bij Houten is in de vorige Leader-periode bijvoorbeeld een Romeinse wachttorens nagebouwd, dat is een mooi herkenningspunt.’

Leentvaar begon met een regionale inventarisatie van projecten langs de Limes. Leentvaar: ‘Welke overheidsinstellingen, musea, maar ook particulieren zoals archeologiewerkgroepen en re-enactmentgroepen zijn al bezig?’ De eerste brainstorm leverde in het eigen gebied direct een samenwerking op. ‘Een stel vrijwilligers was al actief met archeologie, en een landgoedeigenaar bood grond aan om workshops te organiseren.’

Die vorm van uitwisseling was precies wat Leentvaar voorstond. ‘Een soort Marktplaats-achtig idee, dat je faciliteert als Leader-groep. Nu we contacten leggen met buitenlandse groepen blijkt het gemis aan één centraal aanspreekpunt voor de Limes in Nederland, ook al omdat het programma rond de Limes eindigde. Buiten Nederland heb je dat wel. Nederland loopt dan ook achter.’

Een ander punt was dat er wel heel veel projecten waren, maar dat die allemaal vanuit een ander perspectief en schaalniveau waren ingestoken. ‘Daarom moet je goed nadenken hoe je iemand aanspreekt, en wie je met elkaar in gesprek brengt. Anders krijg je

scheve verhoudingen, of raak je weg van het niveau van de kleine vrijwilligersgroepen, waar we ons als Leader-groep op richten. De plaatselijke groep kan hierbij een belangrijke rol spelen.’ ‘Het gaat nu dus in eerste instantie om kennismaken en kennisuitwisseling’, concludeert Leentvaar. ‘We gaan nu als eerste werken aan een uitgebreid adressenbestand, waarin ook duidelijk staat wat bijzonder is aan een project, en wat projecten elkaar kunnen bieden. Dat vormt de basis voor het opzetten van uitvoeringsgerichte samenwerkingsprojecten voor en door de mensen zelf.’ ■

Tips & trucks

Samenwerken begint met het uitkristalliseren van een idee, dat idee delen met anderen en dat vervolgens uitwerken tot projecten of een project. Hierbij spelen de volgende vragen:

- Wat willen we doen?
- Wat willen we bereiken?
- Werken we samen binnen of buiten ons gebied?
- Hoe vinden we partners?
- Hoe wisselen we ideeën uit?
- Hoe krijgen we scherp wat we willen?
- Is het mogelijk een project te formuleren?
- Wie doet daaraan mee?
- Hoe regelen we samen de financiering?
- Bovenal: zorg voor plezier in samenwerking en dat samenwerking nieuwe energie oplevert?

De belangrijkste tips & trucs uit de interviews:

- Uitwisseling kan vaak leiden tot samenwerking en is dus een goed beginpunt
- Zorg dat mensen trots zijn op hun gebied
- Samenwerking kan als katalysator werken voor projecten
- Teleconferenties en websites zijn handig om zaken op afstand met elkaar af te stemmen
- Samenwerking vergt vaak een lange adem
- Zoek op de meest ondenkbare plekken naar partners
- Kijk verder dan je eigen achtertuin
- Hou gebiedsgerichte samenwerking en commercie goed gescheiden
- Natuurlijke samenwerking verloopt via mensen met wie het klikt
- Er zijn altijd gemeenschappelijke dingen te vinden voor samenwerking

Literatuur

Meer lezen over samenwerking. Op de website www.netwerkplatteland.nl zijn de volgende publicaties te downloaden:

Samenwerkingsthema's LEADER gebieden 2007-2013, Netwerk Platteland, oktober 2009.

Overzicht van de Nederlandse samenwerkingsprojecten binnen Leader.

Handreiking voor het aangaan van samenwerkingsprojecten binnen LEADER+, Netwerk Platteland, 2006.

In deze korte notitie worden de verschillende fasen van samenwerking belicht: van de bewustwording van de noodzaak om tot samenwerking te komen, attitudeontwikkeling ten aanzien van samenwerking, het bepalen van de behoefte om samenwerking aan te gaan, de rol van uitwisseling hierin, het zoeken van geschikte partners, de formulering en uitwerking van een projectvoorstel.

Practical Guide – How to Set Up and Implement Your Project for Territorial Cooperation, Ministère de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables, juni 2007.

Engelstalige gids van Franse Leader-groepen over alle aspecten van samenwerking binnen Leader.

Daarnaast is het de moeite waard om te zoeken op Infoloket Platteland, www.infoloketplatteland.nl: website met schriftelijke en digitale informatie over platteland en plattelandsontwikkeling. Zoek op 'samenwerking'.

In deze brochure komen zeven mensen aan het woord die aan de wieg stonden van een succesvolle samenwerking voor een sterk en aantrekkelijk platteland. Ze vertellen over hun drijfveren, de creatieve oplossingen die nodig waren, de inspiratie die zij ervaren met anderen, en de trots die ontstaat door samenwerking. De brochure is bedoeld ter inspiratie en als startpunt voor mensen die willen samenwerken om mensen in het platteland tot elkaar te brengen en daarmee zinvolle projecten op te zetten. De brochure is ook bedoeld voor al die personen en partijen die zich inzetten bij gebiedsontwikkeling: Leader-groepen, gebiedscommissies, plaatselijke groepen, gemeenten, provincies, rijksoverheid, maatschappelijke organisaties en adviseurs.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

